

en Voldgiftstraktat, som muligvis kunde afsluttes mellem Danmark og Tyskland.

Jeg kommer saa til Genève, hvor næsten alle nationale Grupper i Europa samledes om det Krav — jeg siger *næsten* alle nationale Grupper, jeg kunde sige: med Undtagelse af den danske nationale Gruppe Syd for Grænsen, — som ogsaa jeg flere Gange har fremsat i dette høje Ting: Kravet om kulturel Autonomi. Det ærede Medlem Hr. Holger Andersen har jo ment at kunne afvise dette Krav, fordi det strider imod Statens Suveræniteten, og fordi der er en Fare for, at man kan komme til at danne en Stat i Staten. Jeg mener ikke, at denne Indvending vinder i Vægt, fordi den er gentaget saa ofte, og fordi den altid kommer fra Statens og Statens Repræsentanters Side, bortset fra det ene Eksempel, at det danske Mindretal ønsker, at Staten skal forvalte dets kulturelle Anliggender og ikke vil gøre det selv. Jeg mener heller ikke, at Sagen er afgjort dermed, at alle europæiske Mindretal forenes om dette Krav: kulturel Autonomi, men jeg mener rigtignok, at man ikke kan gaa saa let hen over det mere, siden det er blevet et næsten enstemmigt Krav, og at man dog maa mærke, at det er noget nyt, der vil frem. Jeg ser klart nok, at naar saadant noget skal frem, betyder det en Afgrænsning af Statens Kompetence overfor de Livsinteresser og de Krav, som et nationalt Mindretal har. Men jeg mener paa den anden Side, at Sagen heller ikke er afgjort derved, at Staten siger: Jeg er suveræn; jeg har al Magt; jeg alene skaber Ret. Det er jo i mange Tilfælde saaledes; men det *maa* ikke være saaledes. Staten er ikke den eneste uindskrænkede Indehaver af Magt og Ret, men Staten har den Opgave at omslutte og ordne et mangfoldigt Samfundsliv, som paa mange Maader ejer sin Ret i sig selv. Jeg kunde tænke mig, at Danmark mere end andre Stater har glemt det, fordi allerede i 1660 ved Revolutionen ovenfra alle de Særrettigheder, som man havde før, nivelleredes, og at Danmark maaske ikke har mærket i den Grad, som det mærkes andre Steder, at der er en Tendens fremme i de europæiske Stater, gaaende ud paa atter at lægge en Del af Statens Opgaver i Korporationers eller Samfundsintitutters Hænder, som til Gengæld faar deres bestemte Plads anvist indenfor Statens Organisme.

Jeg mener, det gør en stor Forskel, om man paa Statens Vegne overtager en Opgave, som Staten hidtil har betroet sig selv, eller om man danner en Stat i Staten. Det er ikke det, Mindretallet vil, men det kræver

Ret til at tage visse Opgaver i sin egen Haand indenfor Staten og paa Statens Vegne.

Men der er ikke blot denne almindelige Tendens i Europa, Tendensen i Retning af noget lignende som kulturel Autonomi, men ogsaa andre Overvejelser kommer frem. Det nationale Princip har nu i flere Aarhundreder og især i det 19de Aarhundrede været bestemmende for Staternes Skikkelse. Naar det skal blive ved at være et sundt Grundlag for Staterne, som jeg mener, det er og maa være og maa blive ved at være, saa kræver det en Supplering og en Supplering netop til den Side, at man giver de nationale Grupper deres Selvstyre i kulturelle Anliggender.

I det 19de Aarhundrede var det særlig Tyskland og Italien, der naaede til at blive Nationalstater. Jeg ved saa godt, at det var et Tab for Danmark som Stat, men jeg synes, meget taler for, at man kan sige, at det alligevel var en Vinding for det danske Folk. Men hele denne Udvikling af Staterne paa det nationale Grundlag er ikke blevet afsluttet i det 19de Aarhundrede og er maaske ikke afsluttet endnu. Efter Verdenskrigen blev en hel Del nye Stater dannet i Øst-Europa, Stater, som ogsaa selv sagde sig at være nationale Stater, men som ikke paa den Maade og i samme Grad som f. Eks. Tyskland og Italien kan kalde sig Nationalstater, fordi de hviler paa et Grundlag af forskellige Nationer. Jeg ser ikke rettere end, at dette sidste Led i Statsdannelsen maa blive en ligefrem Ulykke for Europa, dersom denne Supplering ikke træder til, bortset fra, at Grænseforskydninger vil vise sig at blive nødvendige. Dette nationale Princip, som jeg mener maa blive ved at være gældende for Statsdannelsen, trænger altsaa til den Supplering, at man giver fri Udvikling og Selvstyre for de nationale Grupper. Det gælder ikke blot for de nyoprettede Stater, men maa lige saa godt virke tilbage paa de gamle, der med større Ret kan kalde sig nationale Stater, men som indenfor deres Statsmaade giver Plads for nationale Mindretal. Man kan ikke opretholde det nationale Princip som Grundlag for Staternes Dannelse, dersom man ikke drager den Konsekvens ogsaa at give dem, der ikke selv danner Stat, men er en Gruppe indenfor Staten, Frihed i deres kulturelle, nationale Anliggender, og det vil sige *Selvstyre*. Man kan heller ikke komme videre ad en anden Linie, som man dog tilstræber at følge, nemlig samle flere Staters Interesser paa en fælles Linie, naar man ikke først giver kulturel Autonomi. Jeg har oftesagt og